

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/186/2021
Identifikačné číslo spisu:	8407202799
Dátum vydania rozhodnutia:	02.08.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Marián Sluk
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:8407202799.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu B. T. Z., narodeného XX. J. XXXX, E. U. N. P. XX, L., J., P. D. M., zastúpeného advokátkou JUDr. Kristínou Piovarčiovou, Košice, Štúrova 20, proti žalovaným 1/ P. R., Q. R. XXX, Q., U. D., zastúpenému advokátom JUDr. Stanislavom Lampartom, Stará Ľubovňa, Námestie sv. Mikuláša 29, 2/ L. Y., Q. R. XXX, Q., U. D., 3/ R. D. R., narodenej XX. T. XXXX, Q. R. XXX, Q., U. D., za účasti intervenienta Towarzystwo Ubezpieczeń i Reasekuracji "WARTA" S. A., Ul. Chmielna 85/87, 00 805 Varsava, Poľská republika, IČO 5210420047, zastúpeného advokátom Mgr. Marošom Ježíkom, Stará Ľubovňa, Okružná 871/65, o náhradu škody, pôvodne vedenom na Okresnom súde Kežmarok pod sp. zn. 3C/120/2007, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 25. júna 2019 sp. zn. 14Co/11/2019, takto

rozhodol:

Dovolací súd pokračuje v konaní s intervenientom Towarzystwo Ubezpieczeń i Reasekuracji "WARTA" S. A., Ul. Chmielna 85/87, 00 805 Varsava, Poľská republika, IČO 5210420047 ako právnym nástupcom spoločnosti HDI Asekuracja Towarzystwo Ubezpieczeń S.A., Plocka 9/11, Varsava, Poľská republika.

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný 1/ a intervenient má voči žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Žalovanej 2/ a žalovanej 3/ proti žalobcovi a intervenientovi nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Kežmarok (ďalej aj „súd prvej inštancie“) (v poradí prvým) rozsudkom z 11. októbra 2013, č. k. 3C/120/2007-350 zaviazal žalovaných 1/ - 3/ spoločne a nerozdielne uhradiť v prospech

žalobcu istinu 166 eur so 6 % úrokom z omeškania od 1. septembra 2005 do zaplatenia, vo zvyšujúcej časti súd žalobu zamietol, rozhodol o náhrade trov konania účastníkov a štátu vo výške uvedenej v tomto rozsudku a upravil účtáreň súdu, aby vrátila zálohu na znalecké dokazovanie právny zástupcom žalovaného 1/ a vedľajšieho účastníka. Žalobca sa podanou žalobou dožadoval, aby boli žalovaní 1/ - 3/ zaviazaní spoločne a nerozdielne uhradiť mu istinu 8 877,91 eur (267 456 Sk) so 6 % úrokom z omeškania od 1. septembra 2005 do zaplatenia spolu s náhradou trov konania. Tento nárok žalobca špecifikoval ako nárok za znehodnotenie vozidla, ku ktorému došlo následkom dopravnej nehody, t.j. zníženie jeho reálnej hodnoty vo výške 147 846 Sk (4 907,58 eur). Ďalej si časť nároku uplatnil ako náklady vynaložené na zapožičanie motorového vozidla v čase od 29. augusta 2005 do 2. novembra 2005 v sume 3 150 eur (119 700 Sk). Pri uplatnení nárokov vychádzal zo skutku, podľa ktorého 29. augusta 2005 vo F. na verejnom parkovisku došlo k dopravnej nehode, ktorú spôsobila žalovaná 3/ ako vodička osobného motorového vozidla, ktorého vlastníckmi sú žalovaní 1/ a 2/ tým spôsobom, že z vyvýšeného miesta parkoviska motorové vozidlo spadlo na pod ním zaparkované vozidlo žalobcu a toto poškodilo. Vedľajší účastník uhradil žalobcovi všetky náklady na opravu, odmietol však uhradiť znehodnotenie vozidla a náklady, ktoré vynaložil na požičanie iného motorového vozidla. V priebehu konania súd zastavil konanie v časti istiny ohľadne sumy 823,34 eur za znehodnotenie na základe späťvzatia v časti žaloby žalobcom, po súhlase žalovaných a vedľajšieho účastníka s tým, že ďalej bude pokračovať o nároku žalobcu vo výške 8 057,55 eur. Súd prvej inštancie rozhodol v súlade so závermi znaleckého dokazovania, ktoré jednoznačne preukazujú, že rozdiel medzi hodnotou žalobcovho vozidla pred dopravou nehodou a po dopravnej nehode je vo výške 166 eur. Žalobca nepreukázal v priebehu pojednávania, žeby došlo k nejakému ďalšiemu znehodnoteniu jeho vozidla. Súd prvej inštancie preto zamietol nárok žalobcu v časti nad sumu 166 eur. Pokiaľ ide o ďalší nárok žalobcu tzv. ušlý zisk vo výške 3 150 eur, ktoré mal žalobca vynaložiť za motorové vozidlo, ktoré si bol nútený zapožičať v čase, keď došlo k poškodeniu jeho vozidla, teda keď si mal prenajať osobné motorové vozidlo od svojho priateľa v čase od 29. augusta 2005 do 2. novembra 2005, v tejto časti súd prvej inštancie žalobu zamietol, keďže žalobca nepredložil hodnoverný doklad, z ktorého by bolo zrejmé, že k zapožičaniu osobného motorového vozidla došlo. Súd prvej inštancie v tejto časti zamietol žalobu, pretože súdu nebol predložený hodnoverný účtovný doklad na sumu 3.150 eur. O náhrade trov konania rozhodol v zmysle predložených dokladov.

1.1. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“), na odvolanie žalobcu, (v poradí prvým) rozsudkom z 29. mája 2014 sp. zn. 14Co/138/2013, sp. zn. 14Co/139/2013 potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie z 20. februára 2013 č. k. 3C/120/2007-308, čiastočne potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v časti, ktorej bola zamietnutá žaloba o zaplatenie 4 741,60 eur s 6% úrokmi z omeškania ročne od 1. septembra 2005 do zaplatenia a v zostávajúcej zamietajúcej časti žaloby o zaplatenie 3 150 eur so 6% úrokmi z omeškania za čas od 1.9.2005 do zaplatenia, ako aj vo výroku o náhrade trov účastníkov, vedľajšieho účastníka a štátu rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a v rozsahu zrušenia mu vrátil vec na ďalšie konanie. Odvolací súd potvrdil napadnutý (prvý) rozsudok súdu prvej inštancie v zamietavej časti týkajúcej sa nároku za znehodnotenie osobného motorového vozidla, pretože žalobca nepreukázal znehodnotenie vozidla v tejto výške. Pri nároku na náhradu nákladov, ktoré žalobca vynaložil v súvislosti s využívaním náhradného motorového vozidla poukázal na to, že obsah žalobcom predloženého potvrdenia o zaplatení nákladov na vypožičané motorové vozidlo (prílohová obálka na č. 1. 8 spisu) vzbudzuje pochybnosti o jeho vierohodnosti v časti týkajúcej sa jeho výšky. Toto potvrdenie obsahuje sumu, ktorú mal žalobca zaplatiť spolu vo výške 3 150 eur, pričom netto suma je uvedená vyššia - 3 500 eur. Takýto obsah potvrdenia však ešte nie je rozhodujúcim pre posúdenie základu uplatňovaného nároku. Len pre pochybnosti v tomto obsahu potvrdenia nemožno preto žalobný návrh na náhradu škody súvisiacej so zapožičaním náhradného motorového vozidla zamietnuť. Rozdiel v nákladoch na vypožičanie náhradného motorového vozidla v porovnaní s nákladmi, ktoré by poškodený vynaložil na prevádzku svojho motorového vozidla, tak ako je už uvedené vyššie, zodpovedá kvalifikácii skutočnej škody vzniknutej v súvislosti s dopravou nehodou. Na žalobcovi, ktorý takýto nárok uplatňuje je dôkazná povinnosť nielen na tvrdení skutočností odôvodňujúcich základ tohto nároku, ale aj na tvrdení skutočností a produkovani dôkazov súvisiacich s výškou tohto nároku. Za stavu, ak sa preukáže základ nároku a žalobca nepreukáže výšku tohto nároku nie je dôvod na zamietnutie žaloby, ale ak sa nepreukáže skutočná výška, je dôvod na to, aby bola priznaná náhrada vo výške obvyklej. Podľa názoru odvolacieho súdu bola dôvodnou odvolacia námietka žalobcu zdôrazňujúca to, že súd prvej

inštancie sa nezaoberal základom uplatneného nároku a bez ďalšieho tento žalobný návrh zamietol. Z týchto dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo zvyšujúcej napadnutej časti o zamietnutí žaloby o zaplatenie 3 150 eur so 6 % úrokmi z omeškania od 1. septembra 2005 do zaplatenia, ako aj v súvisiacich výrokoch o náhrade trov konania účastníkov, vedľajšieho účastníka i štátu rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a v rozsahu zrušenia mu vrátil vec na ďalšie konanie.

1.2. Okresný súd Kežmarok (v poradí druhým) rozsudkom z 20. septembra 2018, č. k. 3C/120/2007-550 zamietol žalobu a rozhodol tak, že priznal žalovaným a vedľajšiemu účastníkovi právo na náhradu trov konania voči žalobcovi vo výške 90 % uplatnených trov konania. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní, zhodnotení dôkazov jednotlivo i vo vzájomnej súvislosti rozhodol tak, že žalobu žalobcu na priznanie sumy vo výške 3 150 eur s príslušenstvom zamietol. Súd bol toho názoru, že žalobca neunesol dôkazné bremeno a v priebehu pojednávania nevyprodukoval žiadny dôkaz, z ktorého by bolo zrejmé, že požadovanú sumu uhradil vypočítanému svedkovi, resp. inej osobe. Naopak, z výsluchu svedka, ktorý bol vykonaný v Spolkovej republike Nemecko (ďalej len „SRN“), je zrejmé, že svedok popiera vyplatenie istiny mu vo výške 3 150 eur, tvrdí, že všetko sa dialo na priateľskej báze a pripúšťa, že mu mohla byť poskytnutá suma cca 100 eur. Za tejto situácie súd nepovažoval za hodnoverné ani žalobcom predložené dôkazy, tzv. čestné prehlásenie p. W. Z., z ktorého je zrejmé, že požičal svoje osobné motorové vozidlo zn. Mercedes Benz žalobcovi za úplatu 3 150 eur. Za tejto situácie, keď už bolo vyššie zdôraznené, že svedok tvrdil, že si niektoré veci nepamätá, nemožno podľa názoru súdu prvej inštancie tento doklad, ktorý síce bol overený na notárstve, považovať za dôveryhodný, keďže je to doklad z roku 2008 a svedok vo výpovedi všetky údaje a tvrdenia žalobcu poprel. Súd prvej inštancie rozhodol vo veci tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti rozsudku, ďalšie návrhy na dokazovanie nepripustil, keďže je zrejmé, že vo veci už nemohli priniesť ďalšie objasnenie.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“), na odvolanie žalobcu, (v poradí druhým) rozsudkom z 25. júna 2019 sp. zn. 14Co/11/2019 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o zamietnutí žaloby a zrušil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o náhrade trov konania a v rozsahu zrušenia mu vrátil vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

2.1. Odvolací súd vo veci nariadil pojednávanie, pretože to vyžadovala potreba realizovať procesný úkon, bez ktorého by nemohla byť odstránená vada v procesnom postupe súdu prvej inštancie, ktorý 20. septembra 2018 prejednal vec v neprítomnosti žalobcu a jeho zástupcu, ktorí síce neoznámili súdu vážny dôvod, pre ktorý by mal súd nariadené pojednávanie odročiť, z obsahu spisu nevyplýva, že by zástupcovi žalobcu bolo bezodkladne oznámené nevyhovenie jeho žiadosti o odročenie pojednávania [§ 183 ods. 4 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“)]. Išlo o nedostatok v procesnom postupe, ktorý sa však môže v záujme predídania kasačnému rozhodnutiu odvolacieho súdu napraviť v konaní pred odvolacím súdom [§ 389 ods. 1 písm. b) CSP] práve poskytnutím možnosti žalobcovi vyjadriť sa na odvolacom pojednávaní (viď ďalšie dôvody tohto rozhodnutia). Po oboznámení sa s priebehom celého konania, osobitne vykonaných pojednávaní pred súdom prvej inštancie, vrátane štádia konania po predchádzajúcom rozhodnutí odvolacieho súdu, odvolací súd zistil, že aj žalobcovi do pojednávania nariadeného na 20. septembra 2018 v priebehu prvoinštančného konania boli riadne doručované všetky písomnosti, výzvy na vyjadrenie i s poučeniami o procesných právach a povinnostiach (pri nariadení pojednávania na 20. septembra 2018 tiež s obsahom poučenia podľa § 183 CSP). Žalobca zastúpený právnu zástupkyňou sa vyjadril k obsahu dôkazu realizovanému dožiadaným súdom v SRN aj na pojednávaní realizovanom súdom prvej inštancie 19. decembra 2017 (zápisnica č. 1. 513 a 514 spisu). Žalobca sám písomným podaním formuloval otázky, na ktoré by mal svedok odpovedať pri svojom výsluchu pred dožiadaným súdom a zároveň súdu oznámil, že pre pracovnú zaneprázdnenosť sa výsluchu svedka pred dožiadaným súdom nezúčastní (podanie žalobcu z 21. novembra 2014 na č.l. 408 spisu). Pojednávanie pred súdom prvej inštancie bolo 20. septembra 2018 vykonané v neprítomnosti žalobcu a jeho právnej zástupkyne. Súd prvej inštancie rozhodol o prejednaní veci na tomto pojednávaní v ich neprítomnosti. Zo súdnej praxe, ale napokon i z aplikácie ust. § 183 ods. 2 CSP nevyplýva, že by samotná kolízia úkonov právnej služby mala byť dôležitým dôvodom pre odročenie nariadeného pojednávania. V predmetnej veci navyše išlo o vec, v ktorej Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“ alebo „ÚS SR“) nálezom upravil, aby súd prvej inštancie konal bez prieťahov, o čom mal žalobca vedomosť. Uvedený procesný nedostatok - neoznámenie o nevyhovení žiadosti zástupcovi žalobcu o odročenie pojednávania 20.

septembra 2018 - s daním priestoru na vyjadrenie bol odstránený nariadeným pojednávaním pred odvolacím súdom s tým, že strana sporu (žalobca) mala možnosť uviesť to, čo nevyužila na pojednávaní 20. septembra 2018. Na obsah jej prednesov na odvolacom pojednávaní, odvolací súd poukazuje aj teraz. Relevantné pre rozhodnutie vo veci bolo, že žalobca uplatňoval svoj nárok opierajúc sa o ním produkované tvrdenia a ním označené dôkazy, k čomu bolo vykonané potrebné dokazovanie, ku ktorému mali obe sporové strany (vrátane žalobcu) možnosť sa vyjadriť. Žalobca i po predchádzajúcom rozhodnutí odvolacieho súdu musel si byť vedomý toho, aké skutočnosti a dôkazy musí produkovať pre to, aby so svojim žalobným návrhom bol v konaní úspešný. Mal na to súdom prvej inštancie poskytnutý dostatočný časový priestor, pričom neprodukoval (tak ako bude uvedené aj ďalej) pred súdom prvej inštancie také skutočnosti a dôkazy, ktoré by mali byť základom pre ustálenie skutočnej škody, ako na ňu poukázal odvolací súd vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí. Pojednávanie nariadené súdom prvej inštancie na 20. septembra 2018 nebolo vo veci jediným pojednávaním. Aj predchádzajúce pojednávanie z 19. decembra 2017 bolo odročené na návrh žalobcu. Na objasnenie obvyklej výšky náhrady za používanie náhradného motorového vozidla žalobca pred súdom prvej inštancie neprodukoval žiaden dôkaz (či tvrdenie). Napriek názoru vyslovenému v predchádzajúcom rozhodnutí odvolacieho súdu bol vo vzťahu k tomuto tvrdeniu pred súdom prvej inštancie pasívny a neuviedol prakticky nič. Namietaný procesný postup však nemal relevantný vplyv na možnosť žalobcu konať pred súdom prvej inštancie a nedošlo k zásahu do jeho procesných práv, ktorý by čo do spôsobu, rozsahu a intenzity porušenia tvrdeného v odvolaní, vo svojom dôsledku vyvolal zmätočnosť konania súdu prvej inštancie a odvolaním napadnutého rozhodnutia.

2.2. Odvolací súd odkázal na svoj predchádzajúci rozsudok. Už vtedy odvolací súd zdôraznil, že obsah žalobcom predloženého potvrdenia o zaplatení nákladov na vypožičané motorové vozidlo (prílohou obálka na č. 1. 8 spisu) vzbudzuje pochybnosti o jeho vierohodnosti v časti týkajúcej sa jeho výšky. Toto potvrdenie obsahuje sumu, ktorú mal žalobca zaplatiť spolu vo výške 3 150 eur, pričom netto suma je uvedená vyššia - 3 500 eur. Odvolací súd uviedol i to, že na žalobcovi, ktorý takýto nárok uplatňuje, je dôkazná povinnosť nielen na tvrdení skutočností odôvodňujúcich základ tohto nároku, ale aj na tvrdení skutočností a produkovaní dôkazov súvisiacich s výškou tohto nároku. Ak do konania boli žalobcom predložené listiny, ktoré boli v priebehu konania doplňované, ale vo vzťahu k týmto listinám odvolací súd už v predchádzajúcom svojom rozhodnutí konštatoval, že ich obsah je taký, že významným spôsobom spochybňuje ich vierohodnosť, ich pravdivosť, bolo predovšetkým na žalobcovi, aby svojou procesnou iniciatívou túto pochybnosť vyvrátil. Na návrh sporových strán bol realizovaný výsluch svedka v SRN. Žalobca napriek vedomiu významu realizácie tohto dôkazu sa výsluchu svedka nezúčastnil, dokonca súhlasil s realizáciou tohto výsluchu v neprítomnosti jeho a jeho právnej zástupkyne. Sám žalobca ako sporová strana sa zbavil tej možnosti, aby v rámci výsluchu pred súdom SRN bol konfrontovaný s vypočúvaným svedkom. Jeho nedostatočnú iniciatívu pri zhromažďovaní dôkazov v podstate potvrdil aj odpoveďami na otázky kladené mu odvolacím súdom na odvolacom pojednávaní 25. júna 2019. Odvolacia argumentácia o tom, že chcel na pojednávaní 20. septembra 2018 produkovať a označiť ďalšie dôkazy, je aj v tomto svetle nepresvedčivá a vzhľadom na možnosti poskytnuté mu súdom prvej inštancie v priebehu celého konania (aj s využitou možnosťou vyjadrenia sa na pojednávaní 19. decembra 2017) a aj odvolacím súdom nemôže byť vyhodnotená inak ako tak, že žalobca sa i vlastným pričinením dostal do dôkaznej núdze.

2.3. Ak sa má zodpovedať otázka skutočnej škody, dôležitým je nielen to, že „dokážem, že som niečo niekomu zaplatil“ (podľa svedka Z. mu bolo zaplatené maximálne 100 eur), ale aj to, aké náklady by vynaložil žalobca na použitie vlastného motorového vozidla. V tomto smere z obsahu spisu žiaden takýto dôkaz nevyplýva. Preto, aby súd mohol kvantifikovať tento nárok, musí sa žalobca, ktorý uplatňuje tento nárok, dostať do takej pozície, aby súdu objasnil nielen základ, ale aj výšku. Odvolací súd je toho názoru, že žalobcovi, aj keď sa snažil byť činný v konaní, sa toto nepodarilo preukázať. Preto aj po realizácii odvolacieho pojednávania odvolací súd dospel k záveru, že názor súdu prvej inštancie vyslovený o zamietnutí zvyšku žaloby je správny. Skutkový stav, z ktorého súd prvej inštancie vychádzal, zodpovedá aplikácii ust. § 215 ods. 1 CSP a v konaní sporovými stranami produkovanými tvrdeniami a dôkazmi o nich. Zo správne zisteného skutkového stavu súd prvej inštancie správne vyvodil i právny záver o zamietnutí žaloby o zaplatenie sumy 3 150 eur s prísl. Preto odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výroku vo veci samej potvrdil.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca, jeho prípustnosť odôvodnil § 420

písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Navrhol zrušiť rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

3.1. Dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP odôvodnil tým, že ako občan SRN nemal žiadnu možnosť vyhľadávať dôkazy pre slovenský súd a súdy nižšej inštancie mali preto formou právnej pomoci požiadať o právnu pomoc dotknuté inštitúcie v SRN. Z tohto dôvodu nemohol od firiem zaoberajúcich sa požičiavaním motorových vozidiel, v mieste svojho bydliska a jeho blízkeho okolia zadovážiť žiadny doklad pre toto súdne konanie. K porušeniu práva na spravodlivý proces malo dôjsť aj tým, že súd prvej inštancie vytýčil 20. septembra 2018 termín pojednávania, ktoré jeho advokátka podaním z 1. augusta 2018 žiadala odročiť z dôvodu kolízie s inou vecou a žalobca podaním z 19. septembra 2018 opätovne ospravedlnil svoju neúčast', vyjadril svoj nesúhlas s konaním v jeho neprítomnosti a žiadal odročiť pojednávanie. Na ďalšom pojednávaní mali byť navrhnuté dôkazy, ktoré mal súd prvej inštancie vykonať. Žalobca namietal aj predpojatost' slovenských súdov.

3.2. Dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP vymedzil tak, že odvolací súd nesprávne právne posúdil nárok žalobcu z titulu vypožičania náhradného motorového vozidla v porovnaní s nákladmi, ktoré by vynaložil na prevádzku svojho motorového vozidla, ktoré nemohol užívať v dôsledku jeho poškodenia, keď spochybnil pravdivosť dokladu o prevzatí sumy 3 150 eur a uzavrel, že neunesol dôkazné bremeno na preukázanie svojho nároku bez ohľadu na to, aby prihliadol na ostatné vyprodukované dôkazy.

4. Intervenient na strane žalovaných sa vyjadril k dovolaniu tak, aby ho dovolací súd odmietol ako neprípustné alebo zamietol ako nedôvodné. Žalovaný 1/ žiadal dovolanie ako nedôvodné zamietnuť. Žalovaná 2/ a žalovaná 3/ sa k dovolaniu nevyjadrili.

5. Intervenient podaním zo 17. apríla 2020 (č. l. 656 spisu) oznámil, že došlo k prevzatíu poisťovne HDI Asekuracja Towarzystwo Ubezpieczeń S.A., Plocka 9/11, Váršava, Poľská republika inou poisťovňou Towarzystwo Ubezpieczeń i Reasekuracji "WARTA" S. A., Ul. Chmielna 85/87, 00 805 Váršava, Poľská republika, IČO 5210420047 a k tomu priložil výpis z poľského obchodného registra. Na základe uvedenej skutočnosti dovolací súd v zmysle § 64 CSP rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku I. tohto rozhodnutia.

6. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na odôvodnenie uvedeného záveru dovolací súd uvádza nasledovné:

7. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

8. Z hľadiska ústavného aspektu treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť vecí v konaní o dovolaní a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd.

9. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním" a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

10. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými a jasne čitateľnými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť

výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať bezbreho; namiesto je skôr zdržanlivý (uvážený) prístup.

11. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Na týchto záveroch zotrúva aj súčasná rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

12. Dovolací súd považuje za prospešné opakovane pripomínať, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, nie je súdom skutkovým. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), avšak len pri dovolacom dôvode (vade zmätočnosti) v zmysle § 420 písm. f) CSP, nie pri dovolacom dôvode v zmysle § 421 ods. 1 CSP.

13. V dôsledku viazanosti dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) dovolací súd neprejednáva (ex officio) dovolanie nad rozsah, ktorý dovolať vymedzil v dovolaní uplatnený dovolací dôvod; ide o posilnenie dispozičného princípu v dovolacom konaní (deetatizáciu dovolania), pri plnom rešpektovaní autonómie a zodpovednosti dovolať, pri rozhodovaní o tom, či podá dovolanie, aký dovolací dôvod uplatní a akým spôsobom ho vymedzí. S tým súvisí aj procesná pasivita dovolacieho súdu, ktorý pri prípadných vadách dovolania tieto pri riadnom zastúpení dovolať nenapráva.

14. Dovolací súd konštatuje aj to, že dovolacie konanie má od účinnosti Civilného sporového poriadku povahu typického „advokátskeho procesu“, a to nielen vzhľadom na znenie sporového poriadku. Spracovaniu dovolania a celkovej kvalite zastupovania dovolať musí advokát, dovolať, ktorý má vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa, ale aj zamestnanec dovolať, ktorý je právnická osoba nevyhnutne venovať zvýšenú pozornosť. Dovolací proces je v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou podstatne rigoróznejší a odborne náročnejší. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je teda podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 až § 435 CSP), a to v nadväznosti na konkrétne, dovoláním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovoláním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

15. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolať vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolať

vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

16. Žalobca vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

16.1. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej voľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03). Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestranom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

16.2. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto cez prizmu v dovolaní uplatnených dovolacích námietok skúmal, či došlo k dovolateľom namietanej procesnej vade.

16.3. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

16.4. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

17. Žalobca vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietať nesprávne zistenie skutkového stavu súdmi nižšej inštancie ohľadom (ne)vyplatenia a prevzatia sumy 3 150 eur, neposkytnutia právnej pomoci žalobcovi ako štátnemu občanovi SRN a vykonania pojednávania súdom prvej inštancie bez účasti žalobcu, napriek jeho žiadosti o odročenie, na ktorom chcel navrhnuť ďalšie dokazovanie.

17.1. Dovolací súd považuje za potrebné opakovane zdôrazniť, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci, alebo hodnotenia dôkazov. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení [či žalobca skutočne vynaložil prostriedky na zapožičanie motorového vozidla, v akej výške sa tak stalo, kedy a komu ich uhradil, resp. kto ich od žalobcu prevzal a kedy sa tak stalo; či ten ktorý z navrhnutých a vykonaných dôkazov alebo dôkazy v súhrne tieto skutočnosti (ne)preukazujú alebo ich dokonca vyvracajú] už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, nie je súdom skutkovým. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

17.2. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V

rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak dovolací dôvod takto dovolateľom vymedzený nebol.

17.3. Nedostatočne zistený skutkový stav veci, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP (1Cdo/41/2017, 2Cdo/232/2017, 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2018, 3Cdo/94/2018, 6Cdo/69/2020, 9Cdo/209/2020). Pri posudzovaní ústavnosti tohto právneho názoru nedospel ústavný súd (II. ÚS 465/2017) k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti.

17.4. Z obsahu spisu navyše vyplýva, že žalobca navrhol výsluch svedka najprv na súde prvej inštancie a zároveň aj odročenie pojednávania, čomu súd prvej inštancie vyhovel a poskytol mu dostatočný časový priestor na zabezpečenie výsluchu. Keď žalobca uviedol, že svedok sa nemôže dostaviť pred súd prvej inštancie, súd prvej inštancie zabezpečil výsluch svedka na nemeckom súde a požadoval aj predloženie potvrdenia daňovej evidencie vypožičaného auta. Súd prvej inštancie aj odvolací súd vytvorili dostatočný priestor žalobcovi, aby mohol naplniť povinnosť predniesť rozhodné tvrdenia a v nadväznosti na tieto i naplniť povinnosť označiť dôkazy na preukázanie týchto tvrdení. Žalobca uvedené procesné práva i povinnosti realizoval. Dovolateľovi sa v tejto súvislosti nepodarilo spochybníť procesný postup súdov nižšej inštancie. To, že súdy nevyhodnotili vykonané dôkazy ohľadom vyplatenia sumy za užívanie cudzieho vozidla žalobcom v súlade s tým, ako sa ich hodnotenia dožaduje dovolateľ nie je vadou zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP.

17.5. Námietku, že ako občan SRN nemal žiadnu možnosť vyhľadávať dôkazy pre slovenský súd a súdy nižšej inštancie mali preto formou právnej pomoci požiadať o právnu pomoc dotknuté inštitúcie v SRN žalobca prvýkrát formuloval až v dovolacom konaní i keď tak mohol učiniť už v riadnom oprávnom prostriedku voči rozhodnutiu súdu prvej inštancie, čo sa nestalo. Vychádzajúc z princípu subsidiarity nebolo možné na takúto námietku prihliadať až v dovolacom konaní. Dovolaciemu súdu nie je zrejmé, aké právne alebo faktické prekážky nedovoľovali žalobcovi navrhovať alebo predkladať dôkazy v konaní pred tuzemskými súdmi. Nie je zrejmé ani to, aké inštitúcie v SRN a z akého dôvodu mali byť tieto požiadané o právnu pomoc. Žalobca svoje dôkazné procesné oprávnenia v dokazovaní pred súdom prvej inštancie využíval (napr. navrhol výsluch svedka, predložil listiny), takúto možnosť mal aj na uskutočnenom odvolacom pojednávaní, kde sa mohol navyše vyjadriť k vecnej a procesnej stránke celého prerokovaného prípadu. Naostatok využil možnosť podania mimoriadneho oprávneného prostriedku (dovolania). Napokon žalobca bol v priebehu konania až do jeho právoplatného ukončenia, zastúpený kvalifikovaným zástupcom (advokátkou), poskytujúcim žalobcovi garanciou v uplatnení jeho práv, právom chránených i oprávnených záujmov žalobcu.

18. Dovolací súd sa ďalej zaoberal námietskou v súvislosti s uskutočneným pojednávaním 20. septembra 2018 súdom prvej inštancie.

18.1. Právo strany sporu, aby jej vec bola prejednaná verejne a v jej prítomnosti, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ústavného zákona SNR č. 460/1992 Zb.) nemožno chápať tak, že by súd nemohol konať a rozhodnúť v jej neprítomnosti, ale tak, že súd je povinný strane poskytnúť priestor na uplatnenie tohto práva. Uvedená požiadavka je vyjadrená v ustanovení § 178 ods. 2 CSP, ktoré súdu ukladá predvolať stranu sporu alebo jej zástupcu na pojednávanie tak, aby mali dostatok času na prípravu, spravidla najmenej päť dní pred dňom, keď sa má pojednávanie konať. Strana sa pritom na pojednávanie predvolá len vtedy, ak je nevyhnutné vykonať jej výsluch, inak predvolá súd len jej zástupcu (§ 195 ods. 1 a 2 a § 178 ods. 1 CSP).

18.2. Podľa § 183 ods. 1, 3 a 4 prvá veta CSP pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov. Pojednávanie môže byť na návrh strany odročené len vtedy, ak sa strana alebo jej zástupca z dôležitých dôvodov nemôže dostaviť na pojednávanie a zároveň od nich nemožno spravodlivo žiadať, aby sa na pojednávaní nechali zastúpiť. (ods.1) Strana, ktorá navrhuje odročenie pojednávania, oznámi súdu dôvod bezodkladne po tom, čo sa o ňom dozvedela alebo mohla dozvedieť, alebo ho s prihliadnutím na všetky okolnosti mohla predpokladať. (ods. 3) Ak súd zistí, že stranou uvedený dôvod na odročenie

pojednávania nie je dôležitý, bezodkladne o tom upovedomí stranu, ktorá odročenie navrhla. Strana, ktorá navrhuje odročenie pojednávania, je povinná uviesť telefónne číslo alebo elektronickú adresu, na ktorú ju možno upovedomiť o rozhodnutí súdu o jej návrhu na odročenie pojednávania. (ods. 4).

18.3. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca podaním z 1. augusta 2018 (a tiež podaním z 19. septembra 2018) žiadal odročiť pojednávanie nariadené na 20. septembra 2018 z dôvodu kolízie s iným pojednávaním. Súd prvej inštancie v rozpore s § 183 ods. 4 prvá veta CSP neupovedomil žalobcu o tom, že jeho dôvod na odročenie pojednávania nepovažuje za dôležitý a že pojednávanie sa uskutoční 20. septembra 2018 v neprítomnosti žalobcu a jeho právnej zástupkyne; na tomto pojednávaní došlo aj k vyhláseniu rozsudku. Žalobca vo svojom odvolaní proti tomuto rozsudku okrem iného namietal toto pochybenie z dôvodu, že na tomto pojednávaní sa chcel vyjadriť k jednotlivým dôkazom a navrhnúť ďalšie dôkazy. Odvolací súd vzhľadom na toto pochybenie súdu prvej inštancie nariadil odvolacie pojednávanie na 25. júna 2019, na ktorom žalobcovi umožnil vyjadriť sa k veci a navrhnúť nové dôkazy. Dovolací súd uvádza, že odvolací súd svojím postupom v odvolacom konaní, tým že nariadil a uskutočnil pojednávanie za prítomnosti žalobcu napravil pochybenie súdu prvej inštancie, čo skonštatoval vo svojom rozhodnutí v bodoch 17. - 26., kde sa dostatočným spôsobom vysporiadal s touto odvolacou námietkou žalobcu, keď poukázal na celkový priebeh sporu, produkované dôkazy žalobcom a skutočnosť, že nálezom sp. zn. I. ÚS 44/2017 z 29. marca 2017 ústavný súd prikázal súdu prvej inštancie konať bez zbytočných prieťahov. Prípadné procesné pochybenie súdu prvej inštancie nezakladá automaticky existenciu dôvodov zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, pokiaľ táto nesprávnosť bola v ďalšom inštančnom postupe napravená, čo bolo v tomto prípade splnené.

18.4. Dovolací súd považuje za potrebné pripomenúť, že právo na spravodlivý súdny proces sa týka konania súdov chápaného ako celok (toto právo je „výsledkové“). V súvislosti s tým sa žiada poukázať i na záver vyjadrený už v judikáte R 13/1993, v zmysle ktorého „podmienka prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f) O. s. p.“ (po 1. júli 2016 rozumej podľa § 420 písm. f) CSP - pozn. dovolacieho súdu) „nie je splnená v prípade, že sa účastníkovi odňala možnosť konať pred súdom pre časť konania do takej miery, že účastník následne mohol uplatniť svoj vplyv na výsledok konania napr. tým, že mohol podať proti rozsudku, ktorý mu bol riadne doručený, odvolanie“. V prejednávanej veci žalobca vo svojom riadnom opravnom prostriedku využil možnosť uplatniť svoj vplyv na konanie, a to vyjadrením sa nielen k vecnej správnosti ním napadnutého rozhodnutia (súdu prvej inštancie) ale i účasťou na pojednávaní na odvolacom súde s možnosťou uplatnenia procesných práv, ktoré nemal možnosť uplatniť pred súdom prvej inštancie.

19. Pokiaľ dovolateľ pri dovolacom dôvode v zmysle § 420 písm. f) CSP naznačoval predpojatosť slovenských súdov, treba konštatovať, že tak mal možnosť učiniť uplatnením dovolacieho dôvodu v zmysle § 420 písm. e) CSP, čo sa nestalo. Dovolací súd poukazuje na svoju konštantnú judikatúru v zmysle ktorej v dôsledku viazanosti dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) dovolací súd neprejednáva (ex officio) dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatnený dovolací dôvod; ide o posilnenie dispozičného princípu v dovolacom konaní (deetatizáciu dovolania), pri plnom rešpektovaní autonómie a zodpovednosti dovolateľa, pri rozhodovaní o tom, či podá dovolanie, aký dovolací dôvod uplatní a akým spôsobom ho vymedzí. S tým súvisí aj procesná pasivita dovolacieho súdu, ktorý pri prípadných vadách dovolania tieto pri riadnom zastúpení dovolateľa nenapráva. Dovolací súd dáva do pozornosti zásadu, ktorá platila už v rímskom práve, podľa ktorej „vigilantibus iura scripta sunt“ (práva patria len bdelym - pozorným, ostražitým, opatrným, starostlivým), teda tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv a ktorí svoje procesné oprávnenia uplatňujú včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou. Napokon nespokojnosť sporovej strany s procesným postupom súdu a jeho rozhodnutím nie je dôvodom pre vylúčenie sudcu (§ 49 ods. 3 CSP).

20. Pokiaľ dovolateľ odvolaciemu súdu vytýkal nesprávne právne posúdenie veci (v otázke posúdenia nároku na náhradu škody z titulu vyšších nákladov na vypožičanie náhradného motorového vozidla, pretože v dôsledku poškodenia svojho vozidla ho nemohol užívať) dovolací súd uvádza, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže

viest' k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06). V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Podľa ustálenej judikatúry najvyššieho súdu ale nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti uvedenú v § 420 písm. f) CSP (R 24/2017, 1Cdo/202/2017, 2Cdo/101/2017, 3Cdo/94/2017, 4Cdo/47/2017, 5Cdo/145/2016, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/76/2018). V zmysle rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 6. marca 2019 sp. zn. I. ÚS 61/2019 aj v právnych veciach, na ktoré sa vzťahuje CSP, je opodstatnený názor, podľa ktorého nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP. Najvyšší súd už podľa predchádzajúcej úpravy dospel k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa strane neznemožňuje právnym posúdením (viď R 54/2012 a 1Cdo/62/2010, 2Cdo/97/2010, 3Cdo/53/2011, 4Cdo/68/2011, 5Cdo/44/2011, 6Cdo/41/2011, 7Cdo/26/2010). Skutočnosť, že dovolateľ má odlišný právny názor než konajúci odvolací súd, bez ďalšieho nezakladá ním tvrdenú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP. Sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 420 písm. f) CSP (9Cdo/248/2021, 9Cdo/73/2020, 9Cdo/121/2020).

21. Na základe vyššie uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobcu nie je podľa § 420 písm. f) CSP prípustné, preto dovolanie v tejto časti ako neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

22. Dovolateľ prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

22.1. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

22.2. Právnym posúdením veci treba považovať činnosť súdu spočívajúcu v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej normy, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval. Nesprávne právne posúdenie veci nemožno preto vymedziť nesprávnym či nedostatočným zistením skutkového stavu. Ani sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo jednoduché spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 432 ods. 2 CSP.

22.3. Okrem toho nevyhnutným predpokladom, aby dovolací súd mohol posúdiť prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP je, že dovolateľ uvedie právnu (nie skutkovú) otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom. Inak dovolací súd nemá možnosť posúdiť, či ide skutočne o právnu otázku, či ide o právnu otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sú splnené osobitné podmienky uvedené v jednotlivých prípadoch, v ktorých citované ustanovenie dovolanie pripúšťa.

22.4. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a) CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia odvolacím súdom od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Ide tu o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov odvolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu“. Dovolací súd vo svojej súdno-aplikačnej (judikátornej) činnosti k tomu už v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/6/2017 (podobne tiež v rozhodnutiach sp. zn. 2Cdo/203/2016, 3Cdo/235/2016, 4Cdo/95/2017, 6Cdo/123/2017, 7Cdo/140/2017, 9Cdo/315/2020, 9Cdo/2/2021) uviedol, že v dovolaní, ktorého prípustnosť sa opiera o § 421 ods. 1 písm. a) CSP, dovolateľ by mal: a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a

uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c) uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu, i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená jasným, zrozumiteľným a nepochybným spôsobom. Dovolací súd je viazaný len tým, ako dovolateľ právnú otázku nastolí.

22.5. Ak dovolateľ v dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z § 421 ods. 1 CSP, nevymedzí právnú otázku, dovolací súd nemôže uskutočniť meritórny dovolací prieskum, hranice ktorého nie sú vymedzené. V takom prípade nemôže svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach; ak by postupoval inak, rozhodol by bez relevantného podkladu. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľa; v opačnom prípade by dovolací súd uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum, priechiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) účelu ustanovenia § 421 ods. 1 CSP (pozri Števec M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK 2016, str. 1382). Úlohou dovolacieho súdu je dôsledné skúmanie obsahu odôvodnenia podaného dovolania vo väzbe na rationes decidendi napadnutého odvolacieho rozhodnutia (I. ÚS 336/2019) s následným záverom, či možno z dovolania vyabstrahovať právnú otázku podľa § 421 CSP, (a) či od tejto otázky záviselo napadnuté rozhodnutie a (b) či ide o otázku, ktorá napĺňa niektoré z písmen a) až c) v § 421 ods. 1 CSP (I. ÚS 336/2019). Ide o to pokúsiť sa autenticky porozumieť dovolateľovi - jeho textu ako celku, ale na druhej strane nemožno dotvárať vec na úkor procesnej protistrany. Ide o dialóg, ale nie o právnú pomoc. Nie je úlohou dovolacieho súdu „hádať“, čo povedal dovolateľ, ale ani vyžadovať akúsi dokonalú formuláciu dovolacej otázky (napr. III. ÚS 446/2022).

22.6. V preskúmvanej veci dovolateľ v dovolaní síce uviedol, že uplatňuje dovolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia veci v zmysle § 432 ods. 1 CSP, ktorý postavil na konštatovaní o tom, že odvolací súd nesprávne právne posúdil nárok na náhradu škody z titulu vyšších nákladov na vypožičanie náhradného motorového vozidla, pretože spochybnil pravdivosť dokladu o prevzatí sumy 3 150 eur a neprihliadol na ostatné vyprodukované dôkazy. K týmto okolnostiam však neformuloval žiadne právne otázky a preto ich ani nálezite nemohol vymedziť (teda neuviedol ako takú právnú otázku riešil odvolací súd; nedoložil ani nevysvetliť označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia dovolacieho súdu v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu; neuviedol, ako by mala byť táto otázka správne riešená). Napokon to či, kedy, kde, kým a ako prípadne malo dôjsť k vyplateniu a prevzatí sumy 3 150 eur je otázkou skutkovou. Skutkovou otázkou je i to ako súdy vyhodnotili jednotlivé dôkazy na okolnosti vyplatenia a prevzatia náhrady za vypožičanie motorového vozidla žalobcovi a aké závery z nich pre súdy vyplynuli. Nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 CSP však nemožno vymedziť nesprávnym či nedostatočným zistením skutkového stavu (viď bod 22.2 vyššie).

22.7. Z týchto dôvodov dovolací súd dovolanie žalobcu, v ktorom namietal nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP, odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako dovolanie, v ktorom dovolací dôvod nie je vymedzený spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

23. Výrok o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

24. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.